

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kézdi-Vasárhelyt, hova úgy a lap beltartalmát részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnék.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítanak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadó-hivatala.

Iskolák állam-ösztése.

Oktatásügyi politikánkhoz.

(Folytatás.)

Igaz ugyan, hogy nagy az eszme hatalma; az minden áron valósulni akar. Addig tör és munkálkodik, míg meggyőződésre talál. Csak hogy az a baj, hogy ez intézetek némelyikében annyira beléoltottak az ifju keblébe egy-egy uralkodó ideát, hogy monoideizmust teremtetek benne, mely betöltötte egész öntudatát. Ilyenek sokszor a nemzeti és jezsuita iskolák tanítványai. Lelküket már elfoglalta a nemzeti vagy a vallásos rajongás eszméje. Minden oly eszmét, mely némileg érinti vagy megtámadja ezt, idegenséggel fogad, sőt teljesen elzárkózik előtte.

E tekintetben szerencsések vagyunk a szer-

zetesek, különösen a piaristák, benezések, zirciek és premontreiek gimnáziumaival, továbbá a magyar protestáns középiskolákkal. Bennük ritkán találunk oly ifjakra, a kikben a vallásos rajongás, vagy erős felekezeti szellem, vagy mokány kálvinistaság uralkodnék. Tanáraik modern józansága megóvják őket az ily egyoldalú ideáktól és fogékonytá teszi az értelmi és erkölcsi nevelés eszméi iránt.

Annál veszélyesebb a román, a szász, a szerb és a jezsuita középiskola, továbbá a legtöbb női zárda tanintézete. Ezekben két oly kizáró eszme az uralkodó, melyek gátolják a modern ember harmonikus kiképzését. A hypnotikus sugallat erejével uralkodik rajtuk az éveken át meggyökerezett eszme, melynek kürtője kivált a nemzeti és esetében ritkán sikerül, mert egyéniségük egészen fogva van benne. Az eszme ereje azután tevékenységre izgatja őket és minél mélyebb gyökeret vert bennök, annál nagyobb impulzív erővel hat kifelé.

Az ily ifjak lelki egyensúlya is többnyire meg van zavarva. Igaz ugyan, hogy minden ember benseje az eszmék örökös harctere. „Az — mint a korán elhunyt filozof, Guyau mondja — nem egyéb mint formátlanlanság, egyensúlytalanság, mely azonban új alakra, új egyensúlyra törekszik. A lelki betegek, a kiknek kettős vagy hármas egyéniségük van, durván ugyan, de világosan mutatják a bennünk szüntelen létező tünényt: öntudatunkban több vonzó középpontnak és több iránynak egyúttal, melyek áthatnak bennünket és ha nem korlátozná más irány, elmeritene és magával ragadna bennünket.“ Szerencsére az eszméknek bensőnkben dülő harcza ritkán dölja fel az ember lelki világát,

nem pusztítja el egyéniségét, mert csakhamar lecsendesül a háborgó víz, elszenderednek a hullámok és helyreáll az egyensúly, hogy újra kezdődjék a másik pillanatban. Sokkal veszedelmesebb az eset, ha az ifju lelkét a nemzeti és a vallásos rajongás monoideizmusa egészen rabjává tette.

Miért?

Mert akár legyőzi az új eszme, az új irány a régít. akár nem, mindig baj. Ha nem győzi le, tovább tart a ferde, régi középkori aszketikus vagy pedig fanatikus eszme uralma, mely zavarója körének, ostroma a helyes és szociális iránynak. Elégedetlenné, nyugtalanná teszi önmagát s nem engedi lecsendesedni értelme és értelme hullámai, hogy szellemi és erkölcsi nevelése harmonikusan fejlődjék.

Ha pedig legyőzi az új eszme a régít: ily hatalmas zsarnoki eszmének bukása rendszeren az erkölcsi érzelmek oly diszharmonizációját idézi elő, a minő sokszor buskomorra vagy legalább is melává teszi az ifjut, sőt egész életére tönkre teheti. E lelki zavar könnyen bekövetkezik a fölserdülés éveiben, midőn az ifju előtt a teljesebb, az igazibb élet tárul fel, bekövetkezik a férfikorban, mikor csalódások, képzel és való csalódások bántják bensőjét; bekövetkezik leginkább valamely uralkodó eszme bukásával. Többen, sokan tapasztalhatták ezt olyanok, kik valamely kizáró eszme uralma alatt állottak, például hitbeli meggyőződésük változtával.

(Vége következik.)

A „Székelyföld“ tárczája.

Apróságok.

A villamosság és a méhek. Egy amerikai gazda, kinek nagy méhes kertje van, panaszkodik, hogy a villamos világítás mennyi pusztulást okozott méhességében. A szomszédban nagy gyárat építettek s az építés siettetése végett villamos világítás mellett dolgoztak éjjelenként. Ez a méheket csalódásba ejtette. Éjjel sem bírtak nyugodni, folytatták a nappali munkát, a mének az lett eredménye, hogy kimerültek és igen sok elveszett közülök.

Korcsolyázás télen-nyáron. A korcsolyázó sport barátai már régen kötekednek, hogy nyáron is gyakorolhassák a testedzés és szórakozás eme mulatságát. Föl is találták a kerek korcsolyákat nyárra, de egy valódi korcsolyázó abban élvezetet nem találhat, mert a csörömből bukda-csólás nem korcsolyázás. Most azonban kecsgetik a korcsolyázókat, hogy nyáron szintén élvezhetik a téli sportot, ha nem is jégben, de ónon. Valaki állítólag rájött, hogy a cizin pótolja a jeget, ha korcsolyázásról van szó. A cizinlemezeken, ha szapannal bedörzsölik, a korcsolya csak úgy siklik, mint a jégen.

Fekete palota. Amerika egyik legnagyobb községén bányavidékén County-Napelló fővárosában Ottumovában szénpalotát építenek, nagy termek-

kel, kupolákkal és magas toronnyal. Hossza 230, szélessége 130 lábnyi lesz. Szabályosan faragott széndarabokat használnak hozzá s vörös cémenttel ragasztják össze. A palota nem ideiglenes épület lesz, hanem állandó, s egyszerű bányászati muzeumul szolgál, melynek egyik része közsézbányát fog mutatni, feltüntetve a szén bányászást. A toronyban pedig emelő gépet helyeznek el, melyen alá lehet szállni és feljönni, mint a tornákon. A másik részét mulató termek foglalják el. A legnagyobb terem színházi előadásokra, hangversenyek számára lesz fenntartva. A fekete palota már rövid idő alatt felépül.

Szállítható hidak. A párisi világkiállítás alkalmával feltűnést keltett a Henry francia hadmérnöki alezredes által szerkesztett, szállítható acélhidakkal tett sikerült kísérlet. Ennek következtében a kormány még múlt nyáron elhatározta egy ily hidnak Gattéras mellett (Var folyón át) való felállítását. A hid, melynek hossza 350 méter s melynek felállítására, illetve elbontására igen rövid idő alatt megtörténhetik, már 10 hónapja, hogy a közlekedésnek átadott, s ezen idő alatt sok millió tonna követ s egyéb építőanyagot szállítottak át rajta, a nélkül, hogy legkevésbé is megromlott volna. Azt tartják, oly biztos és tartós, mint bármely állandó hid s e mellett a költségek tizedrészebe sem kerül.

Az olasz tábornokok ruházata. Az olasz tábornokoknál az öltözet tekintetében sok

visszaélés történt, a mennyiben ezek gyakran szolgálatban is, tehát szemléknél, gyakorlatoknál stb. polgári ruhában jelentek meg a csapatok előtt. Egy királyi rendelet e visszaélést szigorúan tiltotta s egyúttal a tábornokok egyenruhájának szabályozását rendelte el. Ennek folytán az olasz tábornokok részére az igen gazdagon díszített s eddig rendszeresítve volt egyenruha kívül a belső szolgálatban, gyakorlatoknál s egyéb kisebb kivonulásoknál és szemlékhez hordandó egyszerűbb egyenruha rendeltetett el s egyúttal szigorúan körvonalozták azon szolgálaton kívüli alkalmat, a hol tábornokok kivételével polgári ruhában jelenhetnek meg.

Khinai Makart-csokrok. Egy Khinában sokáig tartózkodott francia arra figyelmeztet, hogy ott nagyon fel tudják használni a „sárguló őszi lombokat“, azaz a virágkereskedésekben igen kelendő portékák. A fák hulló levelei őszkor egészen megváltoztatják színüket: a pirossága, barna miniféle színvegyülete megvan akkor a leveleken. A legnagyobb leveleket kiválogatják, papír közé sajtolják, megszáradni hagyják, s aztán mézga vagy viaszoldattal vékonyan bekenik. E száradt, de szingazdag levelekből szép bokrétákat kötnek, melyet nemcsak a lakásokban, hanem templomokban is díszül használnak.

Az üveg régisége. Akárhány tankönyvben olvasható még, hogy az üveget a föniciak találták fel. Ez Pliniusztól származik és utána terjesz-

SZEMLE.

A mit reméltünk, megtörtént. A magyar kormány és a szerb miniszterium között megegyezés jött létre és legközelebb megszűnnek azok a korlátozó intézkedések, melyeket földművelési miniszteriumunk a szerb sertesek behozatalára nézve életbeléptetett. A szerb kormány félhivatalosa, a radikális Odjek már nagy megnyugvással nyilatkozik arról a politikai szellemről, mely a magyar kormányt Szerbia irányában vezérli, és csak attól a jámbor óhajástól van még áthatva, hogy a magyar sajtó is hasonló jóindulatu felfogást tanúsít Szerbia nemzeti érdekei iránt.

Ha a szerb félhivatalos minden áron úgy akarja, mi elhiszzük neki, hogy ő és patronusai győne belátásuk avagy fogyatékos politikai ítéletük miatt csak most ismerik fel a magyar politika igazi irányzatát. Föltéve, hogy a magyar kormánynak vagy a közös külügyerségnek tényei és nyilatkozatai nem voltak előbb elég világosak, éppen a bepanaszolt magyar sajtóból mindenkor megérthették volna, hogy Szerbia nemzeti érdekei iránt mi nálunk semmi ellenséges indulat nem létezik. Ellenkezőleg, Szerbia önállóságát saját érdekünknek hirdettük, politikai tényezőink is ezt vallották, és a mi közvéleményünknek mindenkor őszinte óhaja maradt, hogy a szomszéd ki állam nemzeti öntudatát teljesen kifejtve, minden idegen gyámköds alól felszabaduljon. Értjük, ha a szerb radikális vezeterei ellenzéki harcaik idejéből némi előítéleteket hoztak át a bécsi külügyerség politikája ellen, mely Milán király kormányzatával nagyon is benső összeköttetést ápol. De már azt tagadjuk, hogy a radikális miniszterek kormányzásuk ideje alatt csak a legkisebb bizonyosságát is fedezhették volna fel annak, hogy Szerbia jogosult állami fejlődését a mi monarchiánk törekvéseitől bármi veszély fenyegetné.

A dolog bibéje másutt van. Azt hisszük, hogy Szerbia ujonez államférfainak csak hathatós leczkérére volt szükségük abban a tekintetben, mintha monarchiánkkal vég nélkül paczkázni lehetne. De hogy is félték a mi politikánktól, inkább azt vélték, hogy mi türünk el mindent. Ilyen áron meg lehet jó barátságot is akartak velünk tartani, olcsó babérokat is gondoltak szerezhetni az ígéretekkel elkábított szerb közvélemény előtt és egyszersmind kiérdemelhették Oroszország kegyes indulatát. Ez a gyermeked felfogás egy állam vezetésében kétségtelenül megható, de nem tartjuk a magyar sajtó hibájának, ha erőlyesen sürgetett oly intézkedéseket, melyek a szerb radikálizmus virgonez képze-

tették azután azt mások. Nevezetesen Izidor, szevillai püspök, a hetedik században eleveníti föl olyan köntösben, mintha tiszta valóság volna. Ugyanazt cselekszik ama könyvek szerzői, a kik a X-ik és XIII-ik század közt Heraklius álnéven a rómaiak művészetéről és festekeiről írtak. S azóta terjedt és terjed a mese napjainkig is. Pedig már Strabo, a ki egy századdal Plinius előtt élt, közöl adatokat a Tyrus környékén található kvarczhomokról és üveggel való feldolgozásáról. Hogy milyen régi az üveg ismerete, azt legjobban illusztrálják a „British Museum“ gyűjteményében levő ősrégi üvegmunkák, a melyről álljon itt nebányadat, Öntött üvegből készült, kicsiny, tömött orosz-lánfejet ábrázol az egyik, a melyen a XI-ik dinasztjából való egyiptomi király neve olvasható. Ez tehát 2000 év előtti időszakraól tanuskodik. Az a gondosság, melylyel a kis fej készült, nemcsak arról tanuskodik, hogy az üveget már jóval előbb ismerték, de bizonyosságot tesz ama művészetéről is, melylyel akkor már az üveggel bánni tudtak. A másik egy Thebában talált nagy üvegyöngy, a melyen III. Thutmes király nevének, Hatasunak neve olvasható, a ki több mint 3500 évvel ezelőtt élt, a gyöngy tehát a régi Egyiptom fénykorának abból az idejéből való, a mikor a XVIII-ik dinasztia uralkodott. Ugyanabból az időből ismeretesek vázák, poharak és mindenféle üvegcserepek, a melyeket ugyancsak a British Muzeum őriz. A Beni-Hassan sírokból való híres fali képeken, a melyek szintén a XVIII-ik dinasztia valamelyik királya idejében készülhettek, az üvegfúvás van feltüntetve. A fúvás akkori módja nagyon kevéssé különbözött a maiótól.

lödésének szárnyát szegi. Csak ezt tartottuk külpolitikánk feladatának és nem egyebet. Hogy a szerb kormányzat az első kemény próba után oly gyorsan mutatja az észretérés jeleit, ez csak megerősíti a magyar sajtó helyes felfogását.

Másfelől elismerjük, ez a fordulat örvendetes bizonyósággal szolgál, hogy Szerbiának mai kormányzóiban nem kell monarchiának konok, engesztelhetlenségeit, vagy az orosz politika feltétlen hiveit keresnünk. A megtérést tapasztalva, örvendünk annak is, ha most a magyar kormány az alkalmazott represszáliákat elejti és a támadt differenciák kiegyenlítését siettetí. A szerb kormány meggyőződhetett, hogy nagyon könnyű és csak rejté áll monarchiákkal a jó barátságot fenntartania. Lehet, hogy a radikális minisztereknek egyelőre kevésbé kényelmes helyzetök lesz saját hazájuk közvéleménye irányában, melyet rendszeresen belelovaltak a monarchia elleni hajszába. Hamár maguk a gyakorlati kormányzás surlódásai között szerencsésen kijózanodtak is, talán nem lesz a legkönnyebb feladat, hogy jobb erkölcsökre oktassák iskolájuk ama lelkes növendékeit is, kik még mindig a korábbi agitáció motivuma után indulva, holmi lövészünnepélyeken ostoba izgató beszédeket tartanak monarchiák ellen. De a szomszédos jó viszony érdekében, és ha a most elért eredményt tartóssá kívánjuk tenni, ezt a feladatot a szerb közvéleménnyel szemközt sem szabad elmulasztaniok. Crispi eljárása az olasz irredentizmus irányában jó példát szolgálhat nekik, hogy szabadelvű államférfiúnak is mikép kell érvényesítenie a nemzetközi loyális és szomszédos barátság kötelességeit. A szerb kormányzóknak annál inkább kell rá vállalkozniok, mert ezzel csak Szerbiának legtermészetesebb, pillanatig sem ignorálható érdekeinek szereznek elismerést a szerb népköztudatában. A szerb népben nem hiányozhatik a képesség nemzeti élete elemi igazságainak fölismérésére, saját józan ösztöne bizonyára mindenkor a helyes utra vezetné, és a rendszeres megtérvesztés után is hamar kell megértenie az igazabb sugallat szavát.

A felső népiskola néptelenségének okai.

(Erdélyi Károly igazgatónak a szeptember 25-iki gond-
noks. gyűlés elé terjesztett jelentéséből.)

Tekintetetes Gondnokság!

A beállott 1890--91-iki tanév elején kötelesség-
szerű jelentésemet van szerencsém előterjesztteni a
következőkben:

Az iskola megnyitását — ennek a hírlapokban való szokásos kihirdetése után — szeptember 1-én eszközöltük. Az első hét a beiratások-, pót- és felvételi vizsgálatokra volt szánva. Ezek lefolytával az iskolai év ünnepélyes megnyitása után megkezdettük a rendes tanítást.

Elszomorodva szemléltük a beiratkozott és megjelent tanítványok csekély számát. Beiratkozott ugyanis az I. osztályba 8, a II-ikba 5, a III-ikba 6 tanuló, tehát összesen 19. A tanulók számának ezen csökkenése nem talált bennünket váratlanul, sőt nagyon is el voltunk rá készülve. Harmad éve volt 43 tanítványunk; a múlt évben 82, az idén 19. Itt önként felmerül a kérdés, hogy mi az oka e rohamos csökkenésnek? Talán keveset és rosszul tanítanak ezen iskolában? Hivatkozom, mint legilletékesebb bíróra, magára a gondnokságra. Hiszen az évről évről vizsgálateinkön felmutatott eredmények még a legfokozottabb igényeket is kielégítették.

Hol van hát a hiba?

Első sorban a kir. tanfelügyelőségnek ama, különben teljesen a törvényen alapuló, rendelkezésében, miszerint felállítatván a helybeli elemi iskolánál az V-ik és a VI-ik osztályok és nálunk betitlatván a IV-ik osztályt végzett tanulók felvétele, ezen utóbbiak egy része az elemi iskola V. és VI-ik osztályában maradni kénytelenítettet; legnagyobb része pedig eltávozott gymnasium-reál- vagy polgári iskolába, hol mindenütt nyitott ajtókra talált. Mi sem természetesebb tehát, mint hogy kiadván a forrás, nem volt honnét meritenünk.

Ez tehát első és közvetlen oka iskolánk elnéptelenedésének. Ily körülmények között még csodálkozni lehet, hogy 19 tanuló is van iskolánkban.

A néptelenség második oka magának a felső népiskolának hibás, sőt bátran kimondom : tarthatatlan szervezetében keresendő. Valószínű, hogy e hibás szervezet — ha az intéző körök érdemesnek találják vele foglalkozni — rövid idő múlva meg is fogja sirját ásní a felső népiskolai intézménynek. E szerencsétlen iskola növendékei mindenünneki vannak zárva ; még onnét is, a hol pedig a más iskolák tanulóival szemben a dolog természeténél fogva előnyben kellene részesülniök. Értem a fém- és faipari középiskolákat, hol a gymnasium, real és polgári iskola 4 alsó osztályát végzett tanulókat szívesen befogadják, és ha nálók végeznek, az egy éves önkéntesség kedvezményében részesítik. Ellenben a felső népiskolai tanulók, ha fel is vétetnek az említett közép iskolákba, bármily kitünően végezzenek ott, ki vannak zárva az egy éves önkéntesség kedvezményéből. Pedig bárki is beláthatja, hogy a nevezett közép ipariskoláknál éppen a felső népiskolát, különösen pedig az ipari felső népiskolát végzet tanulókat kellene előnyben részesíteni. Mert ezek 9 évi előképzés (hat elemi és három felső népiskolai) után és az ipariskolának megfelelő szakismeretek birtokában (iránytan, könyvvitel, vegytan, technologia, nemzetgazdaságtan stb.) lépnek át oda ; míg ellenben a gymnasium ; real- és polgári iskolából 8 évi előképzés mellett csak némi általános ismeret visznek oda magukkal a tanulók.

Már most ezek után joggal kérdezhetem: hol van az a balga szülő, a ki gyermekét, midőn azt az elemi iskola IV. osztályából akadály nélkül viheti bármiféle iskolába, visszatartsa az elemi iskola V. és VI-ik osztályában, csak azért, hogy azután a felső népiskolába adhassa? Hiszen ez kézzel fogható veszteség lenne gyermekére nézve; mert mire a gyermek ezen az uton a felső népiskola II-ik osztályát végezné, a másik uton már elvégezte a gymnazium, reál- vagy polgári iskola IV. osztályát. Megnyer tehát két évet, s ha a közép ipariskolába lép, e mellett még a fentebb jelzett előnyben is részesül.

Nem olyan formán tünik-e fel mindez, mintha szándékosan volna a felső népiskola elbuktatására irányozva?

Azt mondhatná valaki, hogy a felső népiskola azoknak van szánva, a kik annak elvégzése után mint tanoncok az iparos pályára akarnak lépni. Hát ez bizony szép dolog; és valóban jó lenne. Nagy befolyást gyakorolna az iparos osztálynak egy szellemi, valamint anyagi emelkedésére, ha a gyermek csak 15 éves korában és akkor állana iparos tanoncznak, midőn már a felső népiskola III-ik osztályát elvégezte. De ez mindaddig, míg az iparos mestereknek szabadságukban áll 12 éves gyermekeket befogadni az elemi iskolából, csak *pium desiderium* marad.

Ki ne látna be ezek után, hogy a felső népiskolának, jelen alakjában és szervezete mellett létjoga nincs? El fog jönni, el kell jönnie az időnek, midőn a felső népiskolák újra szerveztetnek, vagy helyet fognak engedni gyakorlati irányú polgári iskoláknak.

T a n ü g y.

M e g h i v á s.

A háromszékmegyei tanítótestület ez évi rendes közgyűlését a jövő október hó 7. és 8. napjain fogja Nagy-Borosnyón a község házában megtartani, a következő tárgysorozattal:

I. Október 7-én:

1. Elnöki megnyitó beszéd.
2. Esetleges elnöki előterjesztések.
3. A tárgysorozat előterjesztése.
4. Bizottságok kiküldése :
 - a) a helyi iskolák megtekintése ;
 - b) a segély-egyleti pénztáros választásához beadandó szavazatok beszedésére ;
 - c) az este 8 órakor tartandó hangverseny bevételének, kiadásainak számbavételére ;
 - d) a testületi könyvtár és megyei tanszermuzeum számadásának megvizsgálására.

5. Titkári jelentés a választmány és a járáskörök évi munkásságáról.
6. A könyvtár és a tanszermúzeum központi bizottságának évi jelentése.
7. „Testgyakorlat a népiskolában.” Értekezés Vajna Károly által.
8. Központi választmány javaslata a népiskolai tankönyvek tárgyában.
9. Közp. vál. javaslata az „Évkönyv” tárgyában.
10. Köp. vál. javaslata az ugynevezett „tagdíj nyugta-könyv” tárgyában.

II. Október 8-án:

11. Jelentés és számadás a központi pénztár állapotáról Vántsa Györgytől.
12. Számvizsgáló-bizottsági jelentés a központi pénztár megvizsgálásáról.
13. A könyvtár és tanszermúzeum számadásának előterjesztése.
14. Emlékbeszéd Barabás Mór segély-egyleti pénztáros fölött M. Székely Jánostól.
15. Bizottsági jelentések.
16. Segély-egyleti titkári jelentése.
17. Segély-egyleti igazgatóság jelentése a pénztárról.
18. A „Méhész-Egylet” titkári jelentése Csinádi Lajostól.
19. A jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása.
20. Elnöki zárószó.

A közgyűlés kezdete délelőtt 9 órakor. Este hangverseny és táncmulatság a tanító-testület jótékony céljainak javára.

Ugy a közgyűlésre, mint a hangversenyre a testület tiszteletbeli és rendes tagjait, valamint a tanügybarátokat s az érdeklődő nagy közönséget van szerencsénk hazafias tisztelettel meghívni.

Testületünk tagjait pedig figyelmeztetjük, hogy az elszállásolás kedvezményében és a közös ebédre részt venni óhajtok e szándékukról október 5-éig Földes Géza nagyborosnyói kártársat legálább egy levelező-lapon értesíteni szíveskedjenek.

Kézdí-Vásárhelyt, 1890. szeptember hó 22-én.
A háromszék megyei tanító-testület elnöksége nevében:

Erdélyi Károly,
elnök.

Vajna Károly,
titkár.

Különfélék.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatási m. kir. miniszter a helybeli felső népiskolához rajztanítóvá és az asztalos tanműhely vezetőjévé f. hó 20-án 41.171. sz. alatt Kiss Jenőt, a nagy-rócei polgári iskola ipartanítóját nevezte ki.

— **Hymen.** Kézdivásárhelyi kir. albiró, társadalmi életünk kedvelt tagja, f. évi október 20-án vezetni oltárhoz besenyői Kozma Dénes és neje dálnoki Gáll Amália kedves és szellemes leányát Mariska kisasszonyt. Boldogságot kívánunk e megköltendő szép frigyhez.

— **Eljegyzés.** Osodlai Zsögön Arpád krassószörénymegyei karnyai állami tanító folyó év és hó 18-án jegyezte el osodlai földbirtokos Bende György és neje Tarozali Rozália kedves leányát Irmát.

— **Halálozás.** Ismét súlyos csapás érte Császár Lukács helyi kereskedőt, (ki nemrég vesztő fiát és vejét) fia Császár Dávid halálával. A boldogult temetése tegnap e hó 27-én ment végbe nagy részvét mellett. A család a következő gyászjelentést adta ki:

„Alólírottak a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a szerető gyermek, testvér és rokon: Császár Dávid kereskedő, élete 31-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének áhitatos felvétele után, f. hó 26-án reggeli fél 4 órakor jobblétre szenderült. A bánatos szülők és testvérek a nagy veszteség sulya alatt, csak a maradványai f. hó 27-én d. u. 4 órakor foguak, a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra helyeztetni, lelkiért pedig az engesztelő szent misé-áldozat f. hó 30-án d. e. 10 órakor fog az Egek urának bemutatattatni. Legyen emléke áldott, nyugalma csendes! Kézdí-Vásárhely, 1890. szeptember 26-án. Császár Lukács és neje Wertán Mari, mint szülők. Császár Pepi, Császár Teréz özvegy Fejér Jánosné, Császár Gergely s neje Lengyel Ilona és fiok, Császár Francziska, Császár Róza,

mint testvérei. Ifj. Dávid Istvánné szül. Cziffra Józefa, mint anyai nagynénje. Özv. id. Dávid Istvánné szül. Császár Róza, mint nagynénje és keresztanyja. Valamint a Dávid és a Wertán család.

— **Öngyilkosság.** A kézdivásárhelyi kir. törvényszéki fogházban gidófalvi Lemhényi Antalné gyilkosságért 15 évi fegyházra ítélt fegyencznő f. hó 27-én reggel 2 óra tájban felakasztotta magát. A zárkában még két más nő volt elzárva, kik azonban aludtak s a tettet nem vették észre. Egyik fogházőr a szabályszerű szemle alkalmával jutott azon felfedezésre, hogy Lemhényiné nincsen ágyában, az ajtó rostélyán betekintett s úgy látta meg. Lemhényiné az öngyilkosságot egy türülkőző kendő segélyével hajtotta végre. A megejtett rendőri nyomozat konstatálta, hogy Lemhényiné önkaratából oltotta ki életét. Érdekes jelenség, hogy a kir. ügyészség a végtárgyalás alkalmával kötélt általi halált indítványozott, e helyett azonban a törvényszék fegyházbüntetést mért ki rá, s most a bűnös saját akaratából tette meg azt, a mit az ügyészség kért.

— **A romániai trónörökös „hozománya.”** Pompásan jellemzi az erdélyi tulzók hőbortos ábrándozását a buharesti „Romanul” egy magyarországi levele, melyben a következő mulatságos dolgot találjuk: „Nem lesz érdektelen a „Romanul” olvasói előtt, ha megtudják azt, hogy miféle kommentárokkal kísérik itt Ferdinánd román trónörökösnek egy osztrák főhercegnővel való házasságának híreit. Az itteni románok azt hiszik, hogy e házasság által nemcsak a Románia és Magyarország közti viszony fog megédesíttetni, de azon felül a román kormány akkor pressiót is gyakorolhat és kényszerítheti a magyarokat, hogy tiszteslegesen viseljék magukat az itteni románokkal szemben. Sőt az itteni románok reményeikkel odáig el is jutottak, hogy elvárják azt, hogy Erdély Romániához csatoltassék, még pedig olyaténképen, hogy ez hozomány lesz, a mit Ferdinánd trónörökös kapni fog Ausztria-Magyarország részéről. Magától értetődik, hogy ezen remény nagyon merész, és midőn mi e feletti kételyünket kifejezzük, egyuttal azon óhajunkat is kifejezzük, hogy bárcsak beteljesednék ezen remény.”

— **Ezredes és önkéntes.** A tűzér önkéntesek Budapestén most folyó vizsgálatáról a következő érdekes történetek beszélik el: Egy tartalékos civilturhás önkéntes is neki ment a vizsgálatnak, de már az első napon elment a kedve, mert az elnöklő Stommer ezredes rászólt, hogy ha nem fog jobban felelni a többi tárgyakból, akkor megbukik. Másnap az ezredes olvassa a jegyzéket és mindenik névre a „hier” csak épen a mi önkéntesünk nem jelentkezett. — „Hol van?” — kérdé az ezredes és mikor megtudta, hogy ifjedségben visszalépett, nyomban négy katonát küldött lakására, keményen meghagyva, hogy azonnal hozzák eléje. A négy vitéz csakugyan közre is fogta a tisztjelölt önkéntest és oda állították az elnöklő ezredes elé. — „Miért lépett ön vissza?” — kérdé az tőle, mire az önkéntes kijelenté, hogy ő képtelennek érzi magát a vizsgálat letételére, mert nem tud németül. Erre aztán az ezredes — ki mellesleg mondva, rendkívül derék magyar ember és általános szeretetnek örvend — így szólott: „Az nem ok, ha nem tud németül, feleljen magyarul.” Persze, hogy az önkéntesnek sem kellett több, felelt szépen magyarul és így esetleg karhatalom útján jut a tisztikardbojthoz.

— **A világlégisebb könyve** kétségtelenül Dante „Divina Comédiá”-jának ama parányi kiadása, melyet Paduában nyomtattak. Ez a typographia remeke. Oly kicsiny, hogy óralánczon is lehetne hordani, és csak nagyító üvegen olvasható. A mikroszkopiai könyvecske nem a közönség számára készült, hanem nyomdászati kálitására.

— **A „Divat-Szalón”** a magyar irodalom legdiszesebb, legértelmesebb s legolcsóbb szépirodalmi divatlapja negyedik évfolyamát kezdte meg, azzal a pompás és tartalmas számmal, melyet október elsején adott ki. Divat-része remek kivitelű rajzaival, érthető, magyaros leírásaival s a divatos kézimunkák állandó szakavatott tanfolyamával, úgy a külföldi, mint a hazai divatlapok fölött áll. Szépirodalmi része pedig bármely nagy szépirodalmi lappal állja ki a versenyt. Költeményeket elbeszéléseket, tárcákat, elsőrangú írótól közöl. Fordításai eddigelé a francia, orosz, olasz, angol, újgörög, német stb. irodalomból mutattak be si-

került közleményeket. Októberi száma Gyarmathy Zsigánétól kezd egy hosszabb elbeszélést, költeményt Sully Prudhomme-tól, Radó Antal műfordításában stb., továbbá találkozzunk benne F. Gyujtó Izabella, Nogall Janka nevével. Ismerteti a fővárosi élet nevezetesebb eseményeit, s állandó rovatot tart arra, hogy olvasói egymás között is kicserélhessék gondolataikat. S ha e dus tartalom mellett felemlítjük, hogy a „Divat-Szalón” előfizetési ára egész évre csak 6 frt, méltán felhívhatjuk rá a t. közönség figyelmét, melyet a „Divat-Szalón” teljes mértékben megérdemel. Előfizetések posta-utalványon a „Divat-Szalón” kiadóhivatalába (Budapest, Gizella-tér 1. sz. Haas-palota) intézendők.

— **„Képes divattudósítás Bécsből”** a czime egy terjedelmes és mintegy 400 ábrával ellátott füzetnek, melyet Schein S. a Bécsben Banernmarkt 13 sz. a. létező, előnyösen ismert divattáruhá és a Landskrongasse 1 sz. a. levő, híres szőnyegraktár főnöke adott ki az idei őszi és téli idényre. Ezt az érdekes könyvet, mely a női divatnak és a szőnyegiparnak valóságos kincsese bányáját tartalmazza és szép kiállításánál és terjedelménél fogva értéket képvisel — mint bennünket értesítenek — a czég egyszerű írásbeli megkeresésre bárkinék ingyen és bérmentve megküldi. A könyv első czikkét egy kitűnően szerkesztett idénytudósítás képezi, mely az idén domináló őszi és téli divattal foglalkozik. Ezt követik a legújabb toillettek leírásai a leggyyszerűbbtől a legelegánsabbig bámulatos olcsó árakon, divatos női kalapok gazdag választéka, kőpenyek, Tricot-derekak, női fehérneműk, vászonárak, ágytakarók, asztal készletek, férfi fehérnemű, férfi és gyermekruha és ezt követi a czégnek Landskrongasse 1. sz. alatti nagy szőnyegraktárának képes árjegyzéke. Kitűnő minőségű futószőnyegek 29 krtól feljebb, lábtörölők, ágyszőnyegek, pamlag és fali szőnyegek, nagy salon szőnyegek, pamlag-áztatvetők, chenille-, Lambrequin-, Peluche-, Flanel- és Piquet-takarók, uti takarók és plaidek, chenilia- és Tunis portierek, juta-, japáni és recoco-függönyök, eczipkefüggönyök, Store, csipke-Vitrage ok stb. stb. meglepő választékban, gyönyörű kivitelben és bámulatos olcsó árakon. Nehéz volna a rendelkezésünkre álló helyen e szőnyegraktárt kellőképp méltányolni. A szerény viszonyok közt élő itt ély könnyen fedezheti szükségletét, mint a dúsgazdag, aki egy darab persiai, smirnai szőnyegért kész 1000 frtot fizetni. A ki teheti, az nézze meg e czég szőnyegraktárát Landskrongasse 1 sz. alatt, kinek ez nem áll módjában, az küldesse meg magának a feut említett érdekes divattudósítást, mely a mértékvetelre is tartalmaz utasítást. A czég kíváncsra szövet- és szőnyegmintákat is küld ingyen.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Hirdetések.

Sz. 4172 tkvi.

1890.

Arverési hirdetményi kivonat.

A kézdivásárhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kézdivásárhelyi ev. ref. egyház magtára végrehajthatónak márkosfalvi Barabás Gergely végrehajtást szenvedő elleni 46 frt 85 kr tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kézdivásárhelyi kir. törvényszék területén levő Márkosfalva határán fekvő, a márkosfalvi 547. számú tjkvben 648., 649., 769., 770. hr. számú 338 frt, az 1161., 1162. hr. sz. 150 frt, 1870., 1871. hr. sz. 30 frt, 2069. hr. szám 6 frt, a 2071., 2072., 2073., 2074., 2075., 2085., 2086. hr. sz. 78 frt, 2576. hr. számú 10 frt, 3043² hr. számú 38 frt becsértékű ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1890. évi október hó 17-ik napján délelőtt 9 órakor Márkosfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladottni fognak.

Árverezni szándékozik a kisbirtokosok országos földhitelintézete vagy képviselője kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi 60. törvényzikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri ren-

delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. 60. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Kézdi-Vásárhelytt. 1890. évi július 8-án.

Gaál István,
kirendelt egyesbíró.

52525252525252525252

Uj találmányok

szabadalmaztatnak minden államban

Benedek Lajos és Társai

szabadalmi irodája által

Budapesten, Muzeum-körút 10. sz.

A nagymélt. Miniszterium által

a föltalálók bizalmába ajánlva.

Évenként 500-nál több

szabadalmat eszközöl ki.

52525252525252525252

Kiadó ház.

A Kantába lemenő fő-utczában lévő Nagy József-féle kőház felső emeletén lévő hátulsó rész, mely áll 2 szoba, 1 konyha, kamara, pincze, istálló és udvarból, kiadandó. Értekezhetni Kézdi Vásárhelytt Dávid Gyula és társa uraknál.

25252525252525252525

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1890. június hó 1-től.

PREDEAL—NAGY-VÁRAD.

Érvényes 1890. június hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
Vegyes vonat		Sze-mély-vonat	Gyors-vonat	Vegyes vonat		Sze-mély-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze-ben felé)	(érk. ind.)	3.13	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	4. — 10.32	2 43	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	3.18 4.36	7.51
Botfalu	"	4.70 10.50		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	5.06 5.24	
Földvár	"	4.44 11.04		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vásárhely felé)	(érk. ind.)	5.57 6.08	8.41
Mogyorós	"	5.04 11.18		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	6.36 6.42	
Apáca	"	5.10 11.30		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.10 8.30	10.48
Köpecz	"	5.40 11.45		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	12.41 2.08	
Ágostonfalva	"	5.47 11.51		Budapest	(érk. ind.)	6.35 8.15	7.15
Alsó-Rákos	"	6.06 12.06					
Homoród	"	6.35 12.27					
Kacza	"	6.54 12.39					
Bene	"	7.17 12.56					
Erked	"	7.39 1.12					
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	"	8.11 1.34					
Segesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.38 1.49					
Medgyes	(érk. ind.)	8.47 1.59					
		10.40 2.59					

Brassóból Bukarest felé a vegyes vonat indul délelőtt 9 óra 43 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 23 perczkor.

Héjasfalva—székelyudvarhelyi vasút.

Héjasfalva	indul délelőtt 12. —	Székely-Udvarhely	indul délután 2.45
Székely-Keresztur	12.31	Bögöz	3.15
Nagy-Gálambfalva	1.05	Nagy-Gálambfalva	3.41
Bögöz	1.21	Székely-Keresztur	4.18
Székely-Udvarhely	érkezik reggel 1.50	Héjasfalva	érkezik este 4.50

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelytt.